

מסורת הש"ס

א) וכלל זה הנהגתו של רבינו
ב) דף קכ"ג, א) שם
ג) ר"ל

תורה אור השלם
1. או באיזה מקרה יבדוק
ומת מות וימות הדין
רצח הוא נאלץ להקדים
את הדין בפניו בה
במקרה זה כח

הנהגות הב"ח

(א) תוס' ד"ה בנזקין וכו'
למחלוקת קאי ודבי פריך;
(ב) בא"ד לא מייחייב
אפי"ט שהוציא להורג לטעם;
(ג) בא"ד אם היה שם
חיוב או בחמה או
בסתם;

הנשרפין פרק תשיעי סנהדרין

ע"ז

עין משפט
גר מצוה

כ"ז א מ"י פ"ג מהל' ריב
אלה: י'
י' ב מ"י שם הלכה ט'
י"ד ג ד מ"י שם הל' י'
י"ה ה מ"י שם הל' ט'

בפרק המניח (ב"מ דף טז:) היה בעל חוב רשון ובעל קורה אחרון נשכרה חבית בקורה חייב ואם עמד בעל חוב חבית פטור ונשלהי השוכר את האומנין (ב"מ דף טז:) וסמך המעניר חבית ממקום למקום וזכירה רבי יהודה אומר שומר חנם יצטעק וכו' מדפטרין שומר חנם ולא מחייב מטעם

אדם המניח ש"מ דכונס שהוא כעין גניבה ואכידה מיפטר ולכן מחייב שומר שכן וא"ת הא שליה כ"ד הרגל (ב"מ דף טז:) מחייבים נפל מן הגג ברות שאינה מזויה אף על גב דרות שאינה מזויה הו' כעין גניבה ואכידה כדאמר נפרק שור שננח ד' וי' (שם דף מה:) גבי ד' שנכנסו חמת הנעלים הרגו מועדין נהרגין ומשלמין את הכופר ומייב לשלם דמי שור לנעלי חוץ משומר חנם ומוקי לה דנעריה שמירה פתוחה דשומר חנם כלמה שמירתו והנן אחריני לא כלמה שמירתו ודייק כמאן אי כרבי יהודה דאמר שוכר כנושא שכן ימני וכולן במועד פטורים מן הכופר פירוש משום דמועד סגי ליה בשמירה פתוחה לרבי יהודה והיינו דלת שיכולה לעמוד ברות מזויה ואינה יכולה לעמוד ברות שאינה מזויה כדמוכח בר"ש הכונס (שם דף טז:) ומדמחייבין נושא שכן ופטרינן שומר חנם ש"מ ברות שאינה מזויה הו' כעין גניבה ואכידה ואפ"ה מחייבין ביה אדם המניח כדפרשית וי"ל ברות שאינה מזויה הו' כעין אכידה ומחייבין ביה המניח ונתקל לרבי יהודה הו' כעין גניבה קרויה לאוונס ואכידה קרויה לפשיעה ולענין שומר שכן מייחייב תרתייהו וכן מוכח בהגול קמח (ב"מ דף טז:) וסמך גבי טבח אומן שקלקל דפריך לתמן דפטור בחנם מברייתא דקמחי נתן בהמה לטבח וינילה חייב מפני שהוא כנושא שכן אלמא כ"ד דהאי מקשה אפילו בחנם חייב כמו שומר שכן שחייב על האכידה ומשני איהא מפני שהוא נושא שכן לפרק בשכר חייב אצל כהנא פטור דהו' כעין גניבה:

נוקין עשה בו אונס כרלון. היא עבדי בדיס ואפי' יאן כדליף ב"ב"ק (דף ק"ו:) פלע תחת פלע (שמות כא) לחייב על השוגג כמודד וכו': רב אחא פוטור. דגרמא בעלמא הוא דשמא קטליה: מוט יומא המסא וכו'. סיפיה דקרא לעיל או בזיכה דרבינן ממלאם וכמי רזחא הוא מיעוטא למעטי נוקין: כפסו ומס ברעב. דכשעה שכפחו און כאן דבר הריגה והרעב בא מאליו והולך וזוק לאחר זמן כל שעה ולא דמי ללמאס כמיס ובאור דההורג מומין: סוף חמה לנא פטור. כלומר אם לא היה שם חמה כשעה שכפחו אצל סוף לנא כאן חוה לא יוכל לעמוד וסופו למות פטור אלא היה ההורג מומין להריגה וברמא הוא ואין דינו מסור לבית דין אלא לשמים: כפסו לפני ארי פטור. דאי נמי לא היה כפוח לא היה יכול להזיל עצמו מן הארי. כבולו גרסינן אמר רבא: הני אולי והני אסו. ולא מת על ידי יחוסים הראשונים שהיו מוכנים שם שכמה כמות עבדו עליו: כפס עליו גניוס. ומת כהנאל: או שפס עליו מעויה. חוה היה יאן וכנסה שם האינה פטור שההורג בא לאחר זמן: כבישא דשישא. שפסו ביתר ואין הכל האור והנר"א יוכל ללמאס ממנו: טעמא דאדליק ליה שרגא. שזמן את ההורג: פא לא אדליק ליה שרגא. ומת כהנאל פוי דומיא דכפה עליו גיגית פטור: כשעתיה

לרבי יהודה הו' כעין גניבה דפטרינן ביה אדם המניח כדאמר כהנאל (ב"מ דף טז:) דגניבה קרויה לאוונס ואכידה קרויה לפשיעה ולענין שומר שכן מייחייב תרתייהו וכן מוכח בהגול קמח (ב"מ דף טז:) וסמך גבי טבח אומן שקלקל דפריך לתמן דפטור בחנם מברייתא דקמחי נתן בהמה לטבח וינילה חייב מפני שהוא כנושא שכן אלמא כ"ד דהאי מקשה אפילו בחנם חייב כמו שומר שכן שחייב על האכידה ומשני איהא מפני שהוא נושא שכן לפרק בשכר חייב אצל כהנא פטור דהו' כעין גניבה:

בנזקין אא חייב ב' בצמצום. משמע דמחייבי טפי ברזחא מבנזקין ואם כן מדפטרין לקמן ברזחא תריס כ"ש בנזקין וכן משמע בשלתי כ"ד הרגל (ב"מ דף טז:) וסמך דפטרינן זקן כלי מראש הגג והיו מחמיו כריס וכסותו אפילו קידס וסילקין וא"ת הא אמרינן בר"ש הכונס (שם דף טז:) הפורץ גדר בפני בהמת חבירו פטור מדיני אדם ומייב דיניי שמים ופריך היכי דמי אי כותל ברזח דיניי אדם נמי ליחייב ומאי קושיא הא דמיא לתריס דפטור ונראה לפרש דכותל קאי (א) ולהכי פריך דיניי אדם נמי ליחייב אכותל ויש ספרים שכתוב שהיה אכותל ומדע דתנן התם הוציאו ליסטים חייבין ומוקמינן בגמרא דהישרה במקל ש"מ דכללוא דכפה לא מייחייב אפי"ט (ב) שפרזו לטעים ומיהו יש לדחות דמתניתין להתחייב בנזקיה אפ"י אצל האכידה דבהמה מייחייב וא"ת למאי דפרשית דקאי אכותל ליטני דפטור מדיני אדם קאי אכמה וי"ל דלא שייך למיני פטור מדיני אדם אם היה שם חיוב (ג) (לא) כהנמה (ולא) [אין] כותל אצל כשמתרץ כותל רעוע אפי"ט דאין דומה שיתחייב דיניי שמים אכותל שהוא רעוע כ"כ שיכול ליפול ברות מזויה או אפי"ט ברות שאינה מזויה מ"מ שייך למיני חייב דיניי שמים כיון שיש דבר שהוא חייב בו כגון הכמה והשתא אתי שפיר דנקט בפני בהמת חבירו ולא נקט הפורץ גדר של חבירו דמשום בהמה נקט לה ומיהו כסוף הסוגיא דקאמר מהו דמימא כיון דלמיסמר קאי מאי עבד משמע דחייב דיני שמים קאי נמי אכותל ומאי לפרש דה"ק כלומר למיסמר ולמיפל קאי אי נמי הכי קאמר כיון דלמיסמר קאי שהנעלים מזוין לקטורו שלא יפול על בני אדם כד"א דכל הקודם במזויה זכה ואין לו להניח מלסמור כשציל בהמת חבירו ובדיני שמים נמי לא מחייב קמ"ל אי נמי חייב דיניי שמים קאי נמי אכותל שנהנה הוא בה עד שידמנו לו פועלים לתקן:

כפתו ופה ברעב. אפי"ט היה רעב כבר כשעה שכפחו כיון דאם לא היה מתחוק עליו הרעב לא היה מת הוה ליה סוף רעב לנא דלא דמי לפסחו בהמה שכבר נפלה עליו חמה שראוי למות בה: **סוף חמה** אבא בו'. דלא רבי דרמנא ממלאם אלא במקום שהתחיל בו ההיזק כבר ומיהו אם כפחו בפנים והביאו במקום סוף חמה לנא וסוף לנא נראה דחייב למ"ד אסו משום חזיו דלענין מיתה נמי מחייבין באשו משום חזיו כדמוכח בר"ש הרגל (שם דף טז:) ואין חילוק בין מקרב אלא הדבר למקרב הדבר אצל האש כדמוכח בר"ש הכונס (שם דף טז:) דפריך אי דמטא ניהליה ברות מזויה דיניי אדם נמי ליחייב וההיא דאשקיל עליה בידקא דמיא דכסמון אפילו כפחו והביאו שם ואח"כ אשקיל פטור דדמיא לורק חן ותריס בידו דאפילו הוא קידס וסילקו פטור וא"ת וההיא דהשך בו את הגחש דפטור למ"ד מעצמו מקיא אמאי פטור לפי מה שפירש בפרק כ"ד הרגל (שם דף טז:) וסמך כשעממא דפי קשה ששם ידו לתוך פי הגחש והשך ליחייב משום אשו דודאי הגחש יקרא את הארס וי"ל דשאי התם שעדיין אין הארס בעולם ומיהו קשה ההיא דורק לרור למעלה דכסמון דמשמע דאי לא אזלא ללנדון אלא לתחת פטור אמאי ליחייב מידי דהוה אכנו וסכינו ומשאז שהינתן ברשא גגו ונפלו ברות מזויה דחייב משום אשו אי כהדי דאולי קא מוקי כדאימא בפ"ק דב"ק (ד' ג.) ושמא אינו מזוי כאלן שתפול לתחת ממש ולא תחיל כלל ללנדון ומיהו זה ודאי קשה דמשמע דללנדון נמי לא מייחייב אלא משום כמו דפריך אי כמו הוא תחיל לעיל דוחק לומר כה כחוש הוא וזריך לומר דהיינו למ"ד אשו משום ממונו והא דתנן בפ"ב דחולין (דף לז.) נפלה סכין מידו ושחט שחיטתו פסולה ודייק טעמא דנפלה הא הפילה הוא כעירה כמאן כרבי נתן דלא נעיי כוונה קשה נפלה נמי ליהו כי הפילה למ"ד אשו משום חזיו אם לא נחלק בשחיטה ולא מסתבר לתקן כיון דאפילו מיתה גמרינן ממנון אלא נראה דאמאי ההיא סוגיא כמ"ד אשו משום ממונו ומיהו קשה דאי לתחת לאו כמו הוא מאי שנא מהא דתנן באלו הן הגולין (מסות דף ג.) היה מושך במעגלה ונפלה עליו והרגמו פטור משום דלא כדרך ירדתו הוא והשתא תיסק ליה דלאו כמו הוא וי"ל דשאי התם דמחוק שמוצא למעלה נוסף יותר לתרמקא אצל קמח יתושיין כבר התחילו ליפול עליו ואפי"ט דהני אולי והני אמו קסבר לא שחט **כפה** יצויי גיגית כ"ד. לא דמי לטוף חמה לנא לטוף חמה לנא דהתם ליכא חמה וזינה כלל ולא מתחיל ביה בשעתיה ולא דמי נמי לכפחו בהמה וזינה דהתם כבר אמו עליה מקודם חמה וזינה שיש בהן כדי להמית אצל הכל ליכא אלא הולך ומתחוק עליו ודמי לכפחו ברעב שכבר יש רעב מעט ותמיד מתחוק ואם תאמר מאי שנא פרע מעויה מתריס ובידקא דמיא ככה שני יש לומר דהכא חייב טפי כדמסיק דמתחיל ביה בשעתיה: **סמך**